
LEDARE

HERBERT TINGSTEN OCH VI

I spåren av Per Ahlmarks omsusade bok om vänsterns galna kvartssekel har även en Tingsten-debatt väckts. Var professor Tingsten ett välkommet oppositionellt salt i ett snävt svenskt kulturklimat? Eller flöt hans förkunnselse i stort fram ur samma radikala källor som den utrikespolitiska "galenskap" Ahlmark dokumenterar? I SvD har Torbjörn Vallinder i polemik mot Tingsten-kritikern Claes G Ryn hävdat att Tingsten entydigt hör hemma i en frihetstradition.

Problematisk opinionsbildare

Att boken *Vänstern och tyranniet* (liksom Ahlmarks Tingsten-antologi härom året) av B-pressen mottogs så positivt antyder att i varje fall Tingstens utrikesjournalistik och skarpa kritik mot ickedemokratiska regimer där har solitt stöd. Men hans ljust oproblematiske syn på jämlikhet, hans rationalism med dess skepsis mot traditionell moral och religion, ovanan eller oviljan att nyttja historisk metod etc, gjorde honom samtidigt till en proble-

matisk borgerlig opinionsbildare – något som bara antytts i årets debatt.

Tingsten slog hårt inte bara mot diktaturer och deras försvarare. Han ifrågasatte också traditionella auktoritetsbegrepp och klassisk och kristen moral, medan hans egen moralism präglats av upplysningen och modern sekulariserad debatt. Rätt och gott är, menade han, vad individen på formallogisk grund kan godta. Det gör att det europeiska tankearbetet i stora delar blev främmande för Tingsten, varför till exempel hans idéintroduktioner ofta ter sig snäva eller rent missvisande.

Nyansera bilden

Tingsten bar vidare sin ungdoms uppror mot det oscariska samhället. Han förblev en clartéist med en livslång impuls att angripa, polemisera mot och plocka sönder det han ogillade. Det utesluter ingalunda respekt för hans mod eller för värdet av hans tematiskt breda verksamhet men väcker också behov av att nyansera den beundrande Tingsten-bild som nu målas upp.